

یادداشت

شهرها چطور قطب فرهنگی می‌شوند؟

لیلاوشونه

دکترای علم اطلاعات و دانش‌شناسی

با توجه به اهمیت بالای فرهنگ در شهر، برنامه‌ریزان شهری باید علاوه بر اتخاذ رویکردی فرهنگی در برنامه‌ریزی‌ها از منابع فرهنگی شهر برای توسعه استفاده کنند. شهرهای ایران به لحاظ شاخص‌های فرهنگی کیفیت دارای زندگی متنوع هستند و از این رو در این مسیر باید توجه ویژه‌ای به کیفیت زندگی و روابط تشکیل‌دهنده فرهنگ یک شهر داشت. یکی از مهم‌ترین شاخص‌ها، تعداد رویدادهای فرهنگی است که به مناسبت‌های مختلف در آن قلمرو برگزار می‌شود. شاخص‌های دیگر می‌تواند تعداد مراکز فعال فرهنگی، هنری و اجتماعی فعال در آن قلمرو مکانی باشد. عامل مهم دیگر، حضور نخبگان و سرمایه‌های فرهنگی، هنری و علمی فعال در آن قلمرو مکانی است. شاخص دیگر، زمینه تاریخی رویدادهای مهم فرهنگی و هنری در آن قلمرو است، مانند سابقه برگزاری مستمر جشنواره‌ها، فستیوال‌ها، نمایشگاه‌ها و... محور دیگر، فعالیت‌های فرهنگی، وجود رسته‌های فرهنگی و تولیدات فرهنگی، میزان تولید نمایش، فیلم، آثار هنری همچون موسیقی، تجسمی، هنرهای مفهومی و حتی صنایع دستی شاخص است. وجودآیین‌ها و مناسک مذهبی و قومی دیرینه و پابرجا، تنوع غذایی، پوشاک محلی، سبک معماری، فضاهای فرهنگی شهری و چشم‌اندازهای ویژه فرهنگی در شهر، پاتوق‌های فرهنگی محلی و... ازجمله شاخص‌های مهم قطب فرهنگی شهری است. نکته بسیار مهم، غنای سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی یک شهر است. اینکه سطح اعتماد میان فردی، گروهی و نهادی بالا باشد، مردم آمادگی بالایی برای فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی داشته باشند، ساختار بروکراتیک، نه تنها باید استعداد پذیرش مشارکت‌های مردمی را داشته باشد بلکه مشوق نوآوری‌ها و اقدامات خودجوش مردمی باشد و از آنها حمایت کند.

نکته مهم دیگر، جوشش خلایقیت‌ها و نوآوری‌های فرهنگی و وجود بسترهای شکوفایی این خلاقیت‌هاست به‌ویژه شبکه‌های منسجم ارتباطات سازمان‌های مردم‌نهاد فرهنگی که دارای انرژی بالایی برای فعالیت‌های فرهنگی هستند.

شهرهای ایران، ظرفیت‌های فرهنگی معطلی دارند که باید کشف، احیا و بالفعل‌شان کرد.

سینما عصرجدید تخریب نشده است

عبدال... علیخانی، تهیه‌کننده و مدیر سینما عصر جدید بیان کرد که تصاویر منتشرشده درباره تخریب این سینما صحت ندارد و ما تنها می‌خواستیم صندلی‌ها را عوض کنیم. علیخانی در گفت‌وگو با مهر درباره انتشار تصاویری از این سینما که به شکل‌گیری شائبه تخریب آن در فضای مجازی منجر شده است، گفت: ما این سینما را به دلیل کرونا تعطیل کرده‌ایم تا ببینیم اوضاع چگونه می‌شود و سینماها چه روندی طی می‌کنند. در این شرایط ما بلاکلیف هستیم.

وی درباره تصاویر منتشرشده از سینما بیان کرد: ما سینما را تخریب نکرده‌ایم. این‌که چند صندلی سینما را عوض کرده‌ایم به‌معنی تخریب است؟ صندلی‌ها متعلق به ۵۰سال پیش بود و ما می‌خواستیم صندلی‌ها را عوض کنیم به همین دلیل صندلی‌های قدیمی را جمع‌آوری کردیم ولی به ناگاه کرونا پیش آمد و ما صبر کردیم تا ببینیم وضعیت چگونه می‌شود.

علیخانی بیان کرد: ما بلاکلیف هستیم مثل کسی که در کماست. دکتر نه می‌گوید زنده است و نه مرده. با این وضعیت تورم و فروش کم سینماها باید ببینیم می‌توانیم کاری کنیم یا نه. دو سال پیش وقتی اولین‌بار خبر ورود کرونا به ایران رسانه‌ای شد همه گفتند چند روز دیگر به وضعیت عادی برمی‌گردیم و سالن‌ها باز می‌شود اما این وضعیت دو سال ادامه‌دار شد. ما باید ببینیم می‌شود مخارج کم‌رشدن و مخارج تعویض صندلی‌ها را مدیریت کنیم یا نه. نمی‌دانم آن عکس‌ها را چه کسی منتشر کرده اما حتما وضعیت روحی و روانی مناسبی نداشته‌که عکس‌ها را با عنوان تخریب منتشر کرده‌است.

فیلمنامه‌نویس‌ها این کتاب را بخوانند

نخستین چاپ کتاب «چگونه از هرروایتی فیلمنامه اقتباس کنیم؟» منتشرشد. به گزارش جام جم،نویسنده این کتاب ریچارد کرولین، نمایشنامه‌نویس و فیلمنامه‌نویس از اساتید دانشگاه UCLA لس آنجلس است که این اثر را با کتابچه تجربیات عملی و آموزشی که در سال‌های طولانی کسب کرده، نوشته است. انتشارات امیرکبیر کتاب چگونه از هر روایتی فیلمنامه اقتباس کنیم؟ را منتشر کرده‌است.

علی‌رستگار

سینما

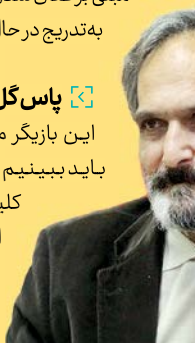
درخت سریال، بلافاصله به آن شلیک می‌کند و تمام. این ساینه‌انداختن یک سریال فست‌فودی اما مهیج و سرگرم‌کننده بر فکر و دگرماو دیگران درباره یک بازی فوتبال و حتی دیگر جنبه‌های زندگی روزمره در این چند وقت‌اخیر، چشمه‌ای از میل به سلطه جویی و وسیع‌تر کردن امپراتوری کره جنوبی در حوزه فرهنگ و هنر است. فارغ از بحث فروش و سودآوری خیره‌کننده تیم سازنده سریال و رکوردشکنی در تنقلکیس، اثراتی چون فروش محصولات و لباس‌های کره‌ای مورد استفاده قرار گرفته در سریال، افزایش محبوبیت بازیگران سریال در فضای مجازی و افزایش علاقه به یادگیری زبان کره‌ای در کشورهای غربی از دیگر دستاوردهای فرهنگی و صنعتی و اقتصادی این پدیده نمایشی است. درخشش و تاریخ سازی فیلم کره‌ای «انگل» در مراسم اسکار ۲۰۲۰ هم یکی دیگر از چشمه‌های سال‌های اخیر فرهنگی و اقتصادی کره بود. به جز اینها، به تازگی آماری منتشر شد مبنی بر این‌که فروش و سودآوری محصولات فرهنگی و هنری کره جنوبی در سال گذشته، حتی بیشتر از برندهای سرشناس و جهانی این کشور بوده است. کشوری که در امور سیاسی و در این چند وقت اخیر و در ارتباط با دولت ما، رفتار موجهی ندارد و در بحث تحریم‌ها همسو و همصدا با آمریکا کار کرده در بحث فرهنگی، چهره دیگری از خود نشان می‌دهد و به‌ویژه در همین بازی مرکب، اتفاقاً آمریکایی‌ها را مهمانان ویژه و جزو نقش منفی‌های اثر به نمایش می‌گذارد. با این حال کره‌ای‌ها با اهمتامی مثال‌زدنی در حوزه فرهنگ و هنر و سرمایه‌گذاری درست و دقیق، بعد صنعتی هنرهای نمایشی را چنان در این چند سال تقویت کرده‌اند که حالا یکی از مدعیان اصلی در این زمینه هستند، حتی اگر در ظاهر و به اقتضای قصه در بعضی فیلم‌ها و سریال‌ها از فرهنگ شرقی خود فاصله

بگیرند و برای خوشایند انبوه مخاطبان غربی، بی‌پرده و بی‌پروا و با رد شدن از خطوط قرمز اخلاقی در زمین آنها بازی کنند. در گفت‌وگو با جهانگیر الماسی و دکتر مهناز روفتی، استاد علوم ارتباطات به چرایی روند تأثیرگذار کره جنوبی در زمینه فرهنگی و البته علل، موانع و چالش‌هایی که فضای فرهنگی ایران برای رقابت در این زمینه دارد، پرداخته‌ایم؛ این‌که ما با یک عقبه فرهنگی ریشه‌دارتر باید چه مسیری را برای مقابله با چنین لشکرکشی‌های فرهنگی طی کنیم و ضمن توجه به بحث اقتصادی ماچرا، برمخاطبان منطقه‌ای و جهانی اثر بگذاریم.

مدیریت جهانی انسان‌ها

جهانگیر الماسی بازیگر، نویسنده و کارگردان سینما که دانش آموخته حقوق و روابط بین‌الملل هم است و نگاه و پژوهش‌های خوبی هم در زمینه مطالعات فرهنگی دارد، درباره تاخت و تاز محصولات فرهنگی و هنری کره جنوبی و سودآوری‌های اقتصادی به جام جم می‌گوید: اولاً خوشحالم که نشریه شما با این ظرفات به مساله آسیا و بحث کره جنوبی می‌پردازد. دوم این‌که تمام این موفقیت‌ها، تبعات سیاست دیگری در عرصه جهانی است و البته به روش‌های گردانندگان جامعه کره جنوبی در رقابت با کره شمالی و ژاپن و دیگر کشورهای شرق و دیگر نقاط آسیا هم مربوط می‌شود. همه این تبعات در حوزه فرهنگ، ورزش، زندگی اجتماعی و شیوه زندگی فراهم می‌شود. کره جنوبی یک دوره ۳۰ساله را به اسم شکل زندگی کره‌ای پشت‌سر گذاشت. این هم بیشتر تابع سیاست‌های مدیریت جهانی انسان‌هاست که بخشی از آن در آمریکا، انگلستان و فرانسه و نهادهای قدرت پنهان وجود دارد. همان تئوری‌های برتراند راسل مبنی بر فعال شدن در جامعه انسانی، دوباره و به‌تدریج در حال شکل گرفتن است.

پاس کل جومونگ به اسرائیل!
این بازیگر می‌افزاید: در مرحله بعدی باید ببینیم این‌کلیت چیست. این کلیت در مدیریت اجتماعی ابناش بشر در موضوعاتی چون محیث‌زیست، پندار و تفکر فردی و جمعی

دست‌رد «سالی رونی» به صهیونیست‌ها

سالی رونی، نویسنده معروف ایرلندی در حمایت از مردم مظلوم فلسطین با ترجمه کتاب جدیدش به زبان عبری مخالفت کرد. به گزارش گاردین وی تمایل خود را برای حمایت از جنبش پاپکوت، نبودسرمایه‌گذاری و تحریم رژیم صهیونیستی ابراز کرد؛ جنبشی که به گفته رونی در تلاش است به حمایت بین‌المللی از سرکوب فلسطینیان به دست رژیم صهیونیستی پایان داده و آن را برای پیروی از قانون بین‌الملل تحت فشار بگذارد.

جومونگ به

چرا محصولات فرهنگی

تجاری این‌که

به معنی یهودی و مونگ هم یعنی شاه! یعنی کره‌ای‌ها با ساخت چنین سریال و آثار دیگر به اسرائیل و آمریکا نزدیک شدند و هم آن کشورهای غربی بعد از دیدن این فعالیت‌ها، به نوعی مبلغ ارزش‌های این سریال در عرصه بین‌المللی شدند و یکی از مهم‌ترین مصرف‌کننده‌های آن هم ما بودیم.

گل به خودی هنرمندان وطنی

برخی از همین ستاره‌های فیلم‌ها و سریال‌های کره‌ای، در تبلیغ و معرفی برندهای تجاری این کشور هم مورداستفاده قرار گرفتند و نقش مهمی داشتند. الماسی در این خصوص هم توضیح می‌دهد: به‌جز این بهره‌برداری صنعتی از فرهنگ و هنر، یکی از برندهای مهم یهودی و مونگ هم یعنی شاه! یعنی کره‌ای‌ها با ساخت چنین سریال و آثار دیگر به اسرائیل و آمریکا نزدیک شدند و هم آن کشورهای غربی بعد از دیدن این فعالیت‌ها، به نوعی مبلغ ارزش‌های این سریال در عرصه بین‌المللی شدند و یکی از مهم‌ترین مصرف‌کننده‌های آن هم ما بودیم. برخی از همین ستاره‌های فیلم‌ها و سریال‌های کره‌ای، در تبلیغ و معرفی برندهای تجاری این کشور هم مورداستفاده قرار گرفتند و نقش مهمی داشتند. الماسی در این خصوص هم توضیح می‌دهد: به‌جز این بهره‌برداری صنعتی از فرهنگ و هنر، یکی از برندهای مهم یهودی و مونگ هم یعنی شاه! یعنی کره‌ای‌ها با ساخت چنین سریال و آثار دیگر به اسرائیل و آمریکا نزدیک شدند و هم آن کشورهای غربی بعد از دیدن این فعالیت‌ها، به نوعی مبلغ ارزش‌های این سریال در عرصه بین‌المللی شدند و یکی از مهم‌ترین مصرف‌کننده‌های آن هم ما بودیم.

شعر فارسی را به کمک می‌گیرد و مثل همه شاعران بزرگ پدیده‌ها و جهان، انسان و عشق را در شعرش منعکس می‌کند؛ اما در شعر ترکی با مجموعه‌ای از دانسته‌های منزوی از فرهنگ مردم و شیوه زندگی ترک‌زبان‌ها و البته شعرهای مشهور ترکی مواجه می‌شویم؛ به ویژه با مجموعه‌ای از اشارات به قسه‌هایی عاشقانه که در زبان ترکی رایج است و معمولاً نوازنده‌های موسیقی ترکی، این قصه‌ها را روایت می‌کنند. امینی درباره شعرهای ترکی منزوی این نکته را نیز اضافه می‌کند: زبان شعر ترکی ایشان، شیوه‌ای از ادای ترکی است که در زنجان رواج دارد و کمی با زبان نوشتاری و کتابی ترکی مرسوم فاصله دارد. از همین رو به لحاظ سبکی نیز شعر او کاملاً با شعرهای ترکی معمول تمایز دارد. معمول این بوده کسانی که شعر ترکی می‌سرایند، از زبان کتابت استفاده می‌کرده‌اند که بین همه ترک‌زبان‌های داخل ایران، مشترک است اما حسین این التزام را نداشته و زبانش را نزدیک کرده به زبانی که در زنجان رایج و زبان مادری اوست؛ در نتیجه او در شعر ترکی شاخصه‌ای ایجاد کرده و بسیار هم صمیمانه شعر سروده‌است. دبیر علمی جایزه ملی غزل معتقد است شعرهای منزوی صمیمی و بی‌نقاب هستند و توضیح می‌دهد: اگرچه استواری زبان و تبحر ایشان را در بلاغت و فنون شاعری در شعرش می‌بینیم اما این‌گونه نیست که سواد و قابلیت خودش را به رخ بکشد. شعر او بازتاب تجربه‌های انسانی است و به عنوان شاعر، دریافت‌های عاطفی‌اش را خیلی صمیمی و بدون پیرایه یا نقاب در شعرهایش عرضه می‌کند. وقتی ما شعر منزوی را می‌خوانیم با دنیایی مواجه می‌شویم که بسیار آشناست؛ شعرهایی که در عین صمیمیت، بدیع و شگفت‌انگیز هستند.

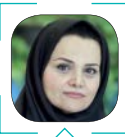
انسان‌ها از زندگی و... به کار می‌آید. کره‌ای که دوره شیوه زندگی متناسب با فرهنگ و سیاست‌های خودش را پشت سر گذاشته، حالا به‌تدریج به الگوی زندگی جهانی تبدیل شده است. اما ابتدا و در همان دوره ۳۰ ساله‌ای که اشاره کردم، برای خودش یک سابقه و عقبه تاریخی می‌سازد، دقیقاً مثل اسرائیل که یک دوره‌ای در زمان شاه از ایران و کشورهای اطراف، اشیای عتیقه‌ای را می‌برد و در جاهای مختلف کشور در داخل زمین قرار می‌داد و بعد از چند سال وانمود به کشف اشیای عتیقه می‌کرد تا بگویند سابقه تاریخی چندهزارساله دارند! همین سریال جومونگ که ما از کره خریدیم، چه کارها که نکرد. اصلاً همراهی با اسرائیل را می‌شود از همین اسم قهرمان قصه تشخیص داد؛ جو مونگ، کلمه جو

دبیر علمی نخستین جایزه ملی غزل از شعر منزوی و رونق غزل‌سرایي با همت او سخن گفت

منزوی؛ شاعر غزل‌های بی‌نقاب

اختتامیه نخستین جایزه ملی غزل، هفته آخر مهر برگزار می‌شود

اولین دوسالانه جایزه ملی غزل (حسین منزوی) هفته آخر مهر ماه برگزاریدگانش را معرفی می‌کند. این جایزه در بخش مجموعه غزل، به بهترین مجموعه چاپ‌شده و نیز بهترین غزل منتشرشده از ابتدای سال ۹۶ تا پایان ۹۸ اختصاص پیدا می‌کند. پژوهش‌ها و مقالات علمی درباره غزل هم بخشی از این جایزه را شامل می‌شوند. درباره این جایزه دو نکته وجود دارد؛ یکی این‌که در دو بخش فارسی و ترکی برگزار می‌شود و غزل‌های ترکی هم برای دریافت این جایزه با هم رقابت کرده‌اند. نکته دوم این‌که چند سال پیش قرار بود جایزه ملی غزل، برگزار شود اما به دلایلی متوقف شد و در نهایت به همت اداره کل ارشاد استاد زنجان و جمعی از شاعران و غزل‌سرایان کشورمان، امسال برگزار می‌شود و به دلیل برگزاری آن در زنجان که زادگاه چهره سرشناس غزل روزگار ماست به نام حسین منزوی نامگذاری شده‌است. داوری‌های این جایزه انجام شده و به زودی برگزیدگان اولین دوره در مراسم اختتامیه معرفی می‌شوند. اسماعیل امینی، شاعر و دبیر علمی جایزه ملی غزل درباره غزل امروز و حسین منزوی نکاتی را مطرح کرده که در ادامه می‌خوانید.

آدرمهاجر

ادبیات و هنر

راهی که منزوی رفت

دبیر علمی جایزه ملی غزل معتقد است حسین منزوی در روزگاری به غزل روی آورده‌بود که غزل روزگار گذشته با اهتمام شاعرانی چون استاد شهریار، سایه و سیمین بهبهانی تقریباً لباس جدید به تن کرده‌بود و حسین منزوی در چنین روزگاری به غزل‌سرایي روی آورده‌بود.

اسماعیل امینی درباره ویژگی‌های غزل حسین منزوی می‌گوید: منزوی به نسبت بزرگانی که آن روزگار غزل کار می‌کردند، جوان‌تر بود. او به واسطه شیوه زندگی و مطالعاتش اشرف زبادی نسبت به زبان و بلاغت داشت و با این‌که سنین جوانی را پشت سر می‌گذاشت، تجربه‌های عاطفی عمیقی داشت که از آن بهره می‌جست. همچنین زبان شعری حیسن منزوی به زبان نسل جدید آن روزگار نزدیک است. اگر چه این زبان رسانه‌ای نبوده و زبان مرسوم در تاریخ هزارساله غزل ماست اما اشارات و نشانه‌ها و تعابیر در غزل منزوی به گونه‌ای است که برای نسل جوان آن روزگار، آشنا و صمیمی به نظر می‌آید. براساس توضیحات امینی، ویژگی دیگر غزل حسین منزوی آن است که او نسبت به زمانه خودش نگاهی دقیق‌تر دارد و آنچه سروده فقط برآمده از مطالعاتش نیست بلکه بازتاب زندگی عینی، بیرونی و واقعی است که به صورت ابیات درخشان در غزل منزوی ظهور می‌کند.

این شاعر همچنین به روزگاری که منزوی در آن زیسته و غزل سروده اشاره می‌کند و توضیح می‌دهد: در روزگار او جگرگیری اجتماعی و سیاسی و برخی حرکت‌های آوانگارد و بروز شعرهای روان‌شناسی و فلسفی پیچیده، منزوی غزل می‌سرود و بی‌اعتنا به همه

اینها کار خودش را می‌کرد. منزوی غزل را برای تغزل به خدمت می‌گرفت نه غزل در خدمت مسائل سیاسی و اجتماعی و فلسفی؛ غزلش مثل همان سنت هزارساله غزل فارسی سخن‌گفتن از عشق است.

منزوی با غزل چه کرد؟

نظریه‌پردازان و منتقدان ادبی بر این عقیده بودند که دوران غزل سرآمد به دست‌کم دوران غزل‌های عاطفی و عاشقانه سرآمد به اگر قرار است غزل زنده بماند باید به موضوعات فلسفی اجتماعی بپردازد اما وقتی با شاعرانی چون منزوی آنها را به تجدید نظر در نظریه‌ها و پیش‌بینی‌هایشان وادار کردند. اسماعیل امینی معتقد است کاری که منزوی و نیز چند شاعر دیگر از شاعران برجسته آن روزگار انجام داده‌اند، این بوده که صاحب نظریه‌های این‌چنینی را مجبور کرده‌اند با واقعیت کنار بیایند. البته تمایز منزوی این بود که خیلی به زمانه و زبان زمانه خودش و به نشانه‌های زندگی و واقعی و تجربه‌های شخصی اعتنا داشت. دبیر علمی جایزه ملی غزل می‌گوید: در دوره منزوی گونه‌ای از شعر عاشقانه داریم که به شدت با استقبال شاعران جوان مواجه می‌شود و فعالیتی که بعد از شهرت منزوی، نسلی از شاعرهای علاقه‌مند به غزل و عاشقانه‌سرایي را به دنبال دارد. هیچ نظریه‌پردازی پیش‌بینی نمی‌کرد بعد از تحولاتی که در شعر ایجاد شد و بعد از ظهور شعر نیمایی و گونه‌های مختلف شعر سپید به واسطه کسانی چون منزوی و نیز شاعرانی از جمله منوچهر نیستانی، منوچهر شیبانی، نودر پرنگ، هوشنگ ابتهاج، محمد علی بهمنی، عماد خراسانی، محمد قهرمان و... این همه اقبال نسبت به غزل ایجاد شود.